HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מכור. פי' בקונטרס לרבינ"ת ומשנגמר דינו לינו מכור למקום שמסר להשהותו לעונת דינו ומהדורא קמא פרש"י מכרו מכור למחר ליה מוכר היה לך לשומטו כיון שידעת שהרג ואת הוא לתפסת מנכסיך ולא הוי מקח טעות ות"ת ושיפיל כשנגמר דינו לינו מכור למקום שמסר להשהותו יודע שנגח ושנגמר דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש ות"כ ליהוי מעות מתנה כמו במקדש לחמותו[ז] וי"ל שאין הכל בקיאין בדין שור הנסקל ופשוט שיכול להשהותו לעשות בו מלאכתו או שיפיל למחטו סנדל דתני: **דאם** בן **ליפלוג** בחמין **בפסח**. פ"ה ומתן קי"ל כהגוזל [עליס] (לקמן דף נח:) **לרבנן** מוכר הרי שלך לפניך דקתני בברייתא גזל חמץ ועבר עליו בפסח שור והמזיקו עד שלא נגמר דינו מוכר לו הרי שלך לפניך אבל משנגמר דינו לא והא סברת לרבנן הוא דשמיעא להו דקתני בחמץ בפסח מודו לחמריון בשיפורי הנאה הרי שלך לפניך הנאה דכולי עלמא חמריון בשיפורי הנאה הרי שלך לפניך היכא דשיפורא ממילא הוא ליה כגון חמץ בפסח ולא מצי מ"ל הא מילי לאו מידי הוא אבל הכא משום הכי חמרי רבנן הוא מוזהר לחמר ליה שתפסתיה לתורתי כו' והזיקו דבידים הוא שהביאו לבי דינך. והאי דנקט אי אהדרתיה ניהליה לאו משום דמיזכא לא אהדריה הוא דא"כ בחמץ בפסח נמי ליתא ליה אי אהדרתיה ניהלי הוא משום דמיזכא לא אהדריה ועוד לר' יעקב נמי נהי דגומרים דינו של שור שלא בפניו ניתא ליה אי אהדרתיה ניהלי הוא משום דמיזכא לא אהדריה ומחזירין בשיפורי הנאה הרי שלך לפניך מיהא הוא דמיזכא ליה לגבי דידיה ומכי קאמר ליה לא היה לך להוליכו לב"ד לאו מיניה הוא: **סוף סוף מיגמר הוה גמרי ליה נדיניה.** הלכך הוה ליה הזיקו דממילא ולא בידים: **מה נעלים בפניהם.** כלכתיב על עמדו לפני העדה למשפט (במדבר לה:): **אי דנטריה.** שמירה מעולה: **טובא נמי ניפטרו.** מדמי שור בר מטבוח להכי תנוסין הם: **שמירה פחותה.** דלא שיכולה לעמוד ברוח מצויה: **כלפה ליה שמירה.** דאין עליו להתחזק בשמירתו ודי בכך ולפי פשיטה היא הלכך לגבי בעלים פטור מדמי שור דהא קני ליה בשמירה פחותה ובעי כפרה: **והני לא כלפה שמירה.** שמייבין היו להתחזק בשמירתו שיהא שמור לבעליו ופשיטה היא מילי דהוה מגניבה ואבידה: **כמאן אי כר"מ.** דלמר במתניתין [ע"ב] מועד לא קני ליה בשמירה פחותה ומשום הכי נמי קתני משלמין כופר: לתמר

מכור הקדישו מוקדש בשרו מותר החזירו שומר לבית בעליו מוחזר משנגמר דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבית בעליו אינו מוחזר[ח] **ר' יעקב אומר אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו מוחזר לימא בהא קמיפלגי דרבנן סברי אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך ורבי יעקב סבר אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אמר רבה דכולי עלמא** [א]**אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דא"כ נפלוג לענין חמץ בפסח אלא הכא בגומרין דינו של שור שלא בפניו** [ב]**אין גומרין דינו של שור אלא בפניו דאמר ליה אי אהדרתיה ניהלי הוה מערקנא ליה לאגמא השתא אתפשתיה לתוראי בידא דלא יכילנא לאשתעויי דינא בהדיה ור' יעקב סבר גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה סוף סוף מיגמר הוו גמרי ליה לדינא מאי טעמא דרבנן** [1]**השור יסקל וגם בעליו יומת** [ג]**כמיתת הבעלים כך מיתת השור מה בעלים בפניהם אף שור בפניו ור' יעקב בשלמא בעלים בני טענה נינהו אלא שור בר טענתא הוא:** [ג]**מסרו לשומר חנם ולשואל כו':** תנו רבנן ארבעה נבנסו תחת הבעלים ואלו הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר הרגו תמין נהרגין ופטורין מן הכופר מועדין נהרגין ומשלמין את הכופר וחייבין להחזיר דמי שור לבעליו חוץ משומר חנם אמרי היכי דמי אי דנטריה אפילו כולהו נמי ליפטרו ואי דלא נטריה אפילו שומר חנם ניחייב אמרי הכא במאי עסקינן [ד]דנטריה שמירה פחותה ולא נטריה שמירה מעולה שומר חנם כלתה לו שמירתו הנך לא כלתה שמירתן אמרי כמאן אי כרבי מאיר

דאמר

היזק ליפטר כדתניא בתפיסה בידים ליד ב"ד דומיא דבריית היינו בהתפיסו בידים וקשה לפירושו דאם זה ההיזק לא הוי היזק ניכר אפילו בתפיסה בידים לא יתחייב ואם הוא ניכר אפילו תפסה ב"ד מהליהן למה יפטר וכי לא היה לו לשומרו שלא יבא לידי כך ועוד דאם הוא פטור כשתפסתים אותו מהליהן [ה] כשתפסתים בידים נמי פטור דסוף סוף אפילו לא היה מתפיסו בידים היו תופסים אותו מהליהן ולא הפסידו בעלים בהתפסתו כלום וגרמא לר"י דבתפסתו מהליהן נמי חייב דמה שנופל ליד ב"ד חשוב היזק ניכר וכיון דעל ידי פשיעה נפל ליד ב"ד חייב ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח שהוא היזק שאין ניכר מה שנופל ליד ב"ד ושמרו את דינו כיון שאפילו לא נא לידם היו גומרין את דינו ונמצא שאינו מפסיד ע"י שבא ליד אחר כאילו גמרו דינו שלא בפניו חשיב לפי שגם אז היה נאסר אי היזק ניכר ולכך יכול לומר לו הרי שלך לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח ואי מהלכתיה לאו נמיעת טעם הוא שהיה יכול להאכילו ע"י כך שאין תלוי בזה כמו שפ"ה אלא כלומר לא היו גומרין דינו שלא בפניו ועכשיו גרמת שנתפסת בידם וגומרין דינו ע"י מה שנפל בידם ע"י מה שנפסד בידם חשיב היזק ניכר ולא תוכל לומר הרי שלך לפניך וכן משמע בהמזיקין (גיטין ד' נג.) דבהיזק ניכר אין יכול לומר הרי שלך לפניך דתניא ממתני' דגזל מטבע וכן פשיטא כו' ואי אמרת היזק שאין ניכר שמיה היזק פ' משום דחשיב כאילו ניכר אמאי אומר היה הרי שלך לפניך גזל הוא ומונעו מעליו ופשיטא כו' אין זה ממון שגזל כיון שחשוב כאילו ההיזק ניכר גו שאין לך שינוי גדול מזה אילו היה ניכר ושור שור תם דמזיק ברשות שומר צעי לשלומי כי אין זה ממון שגזל כיון שחשוב כאילו ההיזק ניכר גו שאין לך שינוי גדול מזה אילו היה ניכר ושור שור תם דמזיק ברשות שומר חפילו קודם גמר דין תם יחזירנו שומר לבעלים לפ יפטר שכך כיון דמזיק ע"י פשיעת שומר ונפל ברשות ניזק להחליט לו מיד לר"ע להשתעבד בו ולרבי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היזק ניכר שהוא מופסד שנפל ברשות מחבירו ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו שיכול לומר בשור שהרג גמר דין לר' יעקב ולרבנן קודם גמר דין ובחמץ לכ"ע. **אלא** שור בר טענה הוא. ותפילו לרבינו בעלמא דאמר אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מיהא לאו בר טענה הוא. **חוץ** משומר חנם. הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורין בשמרו שמירה כמיתת בעלים כך מיתת השור לפי שכבר לגורסו: **אפילו** בולהו נמי ליפטרו. ושואל גופיה נהי דחייב לשלם דמי שור לבעלים מ"מ כופר אין משלם: מעולה חוץ משואל דחייב בתוספתא

ו) לקמן עג: לח: [כתובות לד.]. ז) [ועיל מד: וש"נ], ג) [ע' תוס' סנהדרין [עט:] ד"ה כשור ותוספות זבחים ע: ד"ה אפי'], ד) [קדושין מו:], ה) ל"ל כשמתפיס,

תורה אור השלם

1. וְאִם שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְהוּעַד בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ וְהֵמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם בְּעָלָיו יוּמָת: שמות כא כט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מכור כו'. דמחיים לא מתפה. ע' זבחים עג ע"ל תוד"ה אפילו:

גליון הש"ס

תום' ד"ה מכור כו'. ל"ל כשמת כו' לפי לעיל דרבה וכו':

רבינו חננאל

אמר רבינא לא דכולי עלמא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך. [הדרן עלך שור שנגח ד' וה']

עין משפט נר מצוה

עא א מיי' פ"ג מהל' גזילה ואבידה הלכה ד סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שסג סעיף ו:

עב ב מיי' פי"ז מהל' מזיק ממון הלכה י סמג עשין סז:

עג ג ד מיי' שם פ"ד הלכה ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ח:

מוסף רש"י

מכור. ולא יסקל, דבעינן מיתה והעמדה בדין שיהא שוין כמחל (לקמן צח:). מוהזר. ופטור שומר (שם). דאמר ליה אי אהדרתיה כו'. בשור שהמית הוא דאמר אין מוהזר משום דאמר ליה הא ליקוט הנאה ממילא ליקוט דאתי עליה ממילא הוא דכגון חמץ בפסח, אבל קטלתיה בידים שהבעלתו לב"ד, דאי הוה נגחי אבל חבל חבל מעריקנא ליה לגגמא כו' (שם).